

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 07 sierpnia 2015 r.

PS-KNPS.431.2.14.2015.HB

Pani
Beata Galewska
Dyrektor
Powiatowego Centrum
Pomocy Rodzinie
w Świdnicy

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach od 22 do 24 kwietnia 2015 r. na podstawie art. 186 pkt 3 lit. a, lit. b ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r., poz. 332, j.t), zwanej dalej ustawą, zespół kontrolny w składzie Honorata Borowiec - starszy inspektor wojewódzki, przewodnicząca kontroli oraz Edyta Kubicka - starszy inspektor wojewódzki, kontroler z Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, przeprowadził kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy, przy ul. Wałbrzyskiej 15.

Zakres kontroli obejmował: organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia rodzinnej pieczy zastępczej, organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym w pieczy zastępczej, zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej, zgodność zatrudniania pracowników z wymaganymi kwalifikacjami.

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o plan kontroli Wojewody Dolnośląskiego na I półrocze 2015 r. zatwierdzony w dniu 29 grudnia 2014 roku. W okresie objętym kontrolą, tj. od 1 kwietnia 2014 roku do 22 kwietnia 2015 roku funkcję Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy sprawowała Pani Beata Galewska odpowiedzialna za wykonywanie zadań w obszarach kontrolowanych zagadnień.

W zakresie działalności jednostki objętej kontrolą wydaje się ocenę pozytywną.

Uzasadnieniem powyższej oceny jest ustalony w czasie kontroli stan faktyczny i prawny.

Postępowanie kontrolne zostało przeprowadzone na podstawie przedłożonych dokumentów, które oceniano pod kątem zgodności z obowiązującymi przepisami prawa oraz w zakresie właściwego dokumentowania działań podejmowanych przez jednostkę. Podczas kontroli dokumenty udostępniały i udzielały wyjaśnień: Pani Beata Galewska – Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy oraz Pani Joanna Piechowiec – Kierownik Zespołu do spraw Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

W toku kontroli ustalono:

1. Wyznaczenie organizatora rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Zarządzeniem Nr 58/2011 Starosta Świdnicki dnia 8 listopada 2011 r. wyznaczył Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy na Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej (w dalszej części zwanego ORPZ) w powiecie świdnickim. Regulamin Organizacyjny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy został przyjęty Uchwałą Nr 215/2012 Zarządu Powiatu w Świdnicy z dnia 19 stycznia 2012 r. W rozdziale IV § 7 ust.1 lit. c wskazano, iż w strukturze jednostki wyodrębniono „Zespół ds. pieczy zastępczej”. Uchwałą Nr 766/2014 Zarządu Powiatu w Świdnicy z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie zmiany Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy zmieniono brzmienie § 7 ust.1 lit. c na „Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej”.

Zatrudnienie u organizatora rodzinnej pieczy zastępczej pracowników posiadających odpowiednie kwalifikacje.

Podczas kontroli dokonano analizy akt osobowych osób zatrudnionych u ORPZ. Ustalono, że zatrudnionych jest 18 osób (Kierownik Zespołu ds. świadczeń, Kierownik Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej, trzech specjalistów pracy z rodziną, starszy specjalista pracy z rodziną, inspektor, psycholog, pracownik socjalny, starszy pracownik socjalny, ośmiu koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej).

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy Pani Beata Galewska posiada kwalifikacje określone w art. 122 ust 1. ustawy. Analiza akt osobowych zatrudnionych koordynatorów wskazała, że posiadają oni kwalifikacje odpowiednie do zajmowanych stanowisk, zgodne z wymogiem art. 78 ustawy. Brak kwalifikacji do zajmowania stanowiska starszego specjalisty pracy z rodziną stwierdzono w przypadku Pani Lidii S., która ukończyła filologię polską – specjalność – nauczycielska. Zgodnie z zapisem rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych

(Dz.U. z 2014 r., poz. 1786 t.j.) do zajmowania stanowiska starszego specjalisty pracy z rodziną uprawnia posiadanie wykształcenia wyższego pedagogicznego, psychologicznego lub na kierunku nauki o rodzinie. Pozostali pracownicy posiadali kwalifikacje zawodowe odpowiednie do zajmowanych stanowisk zgodne z zapisami ww. rozporządzenia. Szczegółowy wykaz ukończonych studiów i kursów oraz specjalizacji znajduje się w aktach kontroli.

Dnia 28 maja 2015 r. Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie poinformowała, iż Pani Lidia S. zmieniła stanowisko i została zatrudniona zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami na stanowisku starszego koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

2. Organizowanie szkoleń do pieczy zastępczej

W okresie objętym kontrolą ORPZ systematycznie prowadził działania w celu naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Akcje promujące ideę rodzicielstwa prowadzono w oparciu o materiały edukacyjne typu ulotki, broszurki, plakaty, banery, ogłoszenia i wywiady w prasie lokalnej, festyny oraz ogłoszenia w kościołach. W celu zachęcenia mieszkańców powiatu do zgłaszania gotowości na przyjęcie dziecka do swojej rodziny, informację o poszukiwaniu kandydatów na rodziców zastępczych zamieszczono również na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy. Okazją do promowania idei rodzicielstwa zastępczego w lipcu 2014 r. był także festyn zorganizowany w Jaworzynie Śląskiej na terenie Muzeum Kolejnictwa oraz uczestnictwo pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Targach Żywności, które odbyły się we wrześniu ubiegłego roku. Podczas ww. imprez rozpowszechniane były między innymi ulotki związane z rodzicielstwem zastępczym.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy organizuje szkolenia dla kandydatów wg programu szkoleniowego „Rodzina”, który zatwierdzony był w dniu 19 grudnia 2013 r. decyzją Nr 30/2013/RZ Ministra Pracy i Polityki Społecznej na okres pięciu lat. Licencjodawca, tj. Stowarzyszenie Rodzin Adopcyjnych i Zastępczych „Pro Familia”, udzielił Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy prawa do korzystania z Programu „Rodzina” na okres pięciu lat.

W dniu kontroli w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy pracowało 3 trenerów posiadających uprawnienia do prowadzenia szkoleń: Lidia S., Joanna P., Magdalena G. (dokumenty potwierdzające uprawnienia znajdowały się w aktach osobowych

pracowników). W zależności od liczby kandydatów zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka, szkolenia organizowane są raz lub dwa razy w roku. W okresie sprawozdawczym PCPR w Świdnicy nie zlecało innym podmiotom organizacji szkoleń z ww. zakresu. W dniu 17 lutego 2015 r. w Ośrodku Adopcyjnym we Wrocławiu odbyło się spotkanie przedstawicieli Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie z przedstawicielami Ośrodka Adopcyjnego, podczas którego uzyskano informację, że Ośrodek Adopcyjny prowadzi nieodpłatnie szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze na podstawie umowy między Dolnośląskim Ośrodkiem Polityki Społecznej, a poszczególnymi organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej. Ustalono, że ORPZ w Świdnicy będzie kierował kandydatów na szkolenie, po dokonaniu oceny spełnienia przez nich wymaganych warunków. Ośrodek Adopcyjny wraz ze skierowaniem otrzymywać też będzie opinię o kandydatach, a po szkoleniu sporządzi świadectwo ukończenia szkolenia. ORPZ natomiast zapewni kandydatom odbycie stażu we wskazanej placówce.

W okresie objętym kontrolą do ORPZ w Świdnicy zgłosiło się 6 kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, z czego 2 po otrzymaniu wstępnej pozytywnej akceptacji zostało zaproszonych na szkolenie.

Do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej zgłosiło się 7 osób i wszyscy po otrzymaniu wstępnej pozytywnej akceptacji Organizatora zostali skierowani na szkolenie.

W okresie objętym kontrolą nie odnotowano kandydatów do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej ani do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego.

Dokonano analizy pełnej dokumentacji osób, które uczestniczyły w szkoleniach. Wszystkie te osoby posiadały zgodnie z art. 43 ustawy akceptację organizatora rodzinnej pieczy zastępczej dokonaną na podstawie oceny spełniania warunków, o których mowa w art. 42 ust.1 i ust.2 ustawy.

W okresie od 1 kwietnia 2014 r. do 22 kwietnia 2015 r. świadectwo ukończenia szkolenia otrzymało: 9 osób (7 kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i 2 do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej). W powyższym okresie 2 osoby wystąpiły o wydanie zaświadczenia kwalifikacyjnego i otrzymały wskazany dokument zgodny z wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie wzoru zaświadczenia kwalifikacyjnego (Dz.U. z 2011 r. Nr 272 poz. 1609).

Łącznie w okresie obowiązywania ustawy tj. od 1 stycznia 2012 r. - 29 osób otrzymało świadectwo ukończenia szkolenia prowadzonego przez ORPZ, z tego 8 osób złożyło wniosek o wydanie zaświadczenia kwalifikacyjnego.

Według art. 46 ust. 1 ustawy, starosta powinien prowadzić rejestr danych o osobach zakwalifikowanych i osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka. Zgodnie z art. 46 ust. 5 ustawy Starosta Świdnicki upoważnił Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy do prowadzenia takiego rejestru. Dane zawarte w prowadzonym rejestrze zgodnie są z zapisem art. 46 ust. 2 ustawy i przekazywane są do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Świdnicy.

Dyrektor Beata Galewska oświadczyła, iż Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy w 2014 r. prowadziło szereg działań wspierających rodziną pieczę zastępczą:

- a) Szkolenia – w 2014 r. zorganizowano 6 szkoleń adresowanych do rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka na terenie powiatu, m.in. „Współpraca rodzin zastępczych ze szkołami”, „Pierwsza pomoc”, „Świadczenia z PCPR dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka oraz pomoc i wsparcie dla osób niepełnosprawnych”, „Dopalacze, co to takiego?”, „Przestępczość nieletnich”, „Psychologiczny aspekt funkcjonowania dziecka”. Dla zawodowych form rodzinnej pieczy zastępczej zorganizowano dwa 5 – godzinne spotkania superwizyjne.
- b) Pomoc psychologiczna – psycholog zatrudniony na ½ etatu prowadził poradnictwo i psychoedukację rodzin zastępczych, pomoc terapeutyczną i interwencję kryzysową dla dzieci po urazowych doświadczeniach, opiniował kandydatów na rodziny zastępcze, opiniował zasadność kontaktu rodziny biologicznej z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej i asystował podczas tych kontaktów.
- c) Pomoc prawna – rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka miały możliwość korzystania z porad radcy prawnego w Punkcie Interwencji Kryzysowej funkcjonującym na terenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.
- d) Pomoc wolontariuszy – w 2014 r. podpisano 11 porozumień z wolontariuszami, którzy po indywidualnym i grupowym przeszkoleniu z zakresu wiedzy dotyczącej formalno – prawnych aspektów wolontariatu oraz zapoznaniu ze specyfiką pracy w rodzinach zastępczych, regularnie udzielali im wsparcia.
- e) Działania edukacyjne – dla zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka organizowano spotkania, podczas których były omawiane bieżące sprawy,

w tym zmiany przepisów prawnych, oraz propozycje dotyczące współpracy na kolejny rok.

- f) Działania integracyjne – z okazji Ogólnopolskiego Dnia Rodzicielstwa Zastępczego zorganizowano festyn we współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Jaworzynie Śląskiej, dla zawodowych rodzin zastępczych zorganizowano wycieczkę do stadniny koni.
- g) Wsparcie rzeczowe – pozyskano dla rodzin zastępczych nieodpłatnie środki czystości, owoce, warzywa, karnety i bilety wstępu do różnych obiektów rekreacyjnych, przekazano dzieciom paczki mikołajkowe.

3. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym w pieczy zastępczej

W okresie objętym kontrolą 35 pełnoletnich wychowanków z terenu powiatu świdnickiego opuściło pieczę zastępczą, w tym:

- rodzinną pieczę zastępczą - 18 wychowanków,
- instytucjonalną pieczę zastępczą - 17 wychowanków .

W rodzinnej pieczy zastępczej z powodu kontynuowania nauki nadal przebywa 48 pełnoletnich wychowanków, natomiast w pieczy instytucjonalnej – 15.

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej podejmuje różnorodne działania wspierające na rzecz pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej. W 2014 r. 18 wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych brało udział w projekcie systemowym „Droga do Aktywności” współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej. W ramach projektu 16 wychowanków uczestniczyło w kursie prawa jazdy kat. B, 2 wychowanków w kursie „kierowca - operator wózków jezdniowych z napędem silnikowym z wymianą butli gazowych”. Po jednej osobie wzięło udział w kursie „koparko – ładowarki”, „bukieciarz – florysta”, fotografii oraz „uprawnienia gazowe i elektryczne”. Ponadto w ramach projektu 17 wychowanków wyjechało na 5-cio dniowe warsztaty „Szkoła Aktywności”, w ramach których skorzystali z 16 godzin grupowego doradztwa zawodowego oraz dwóch treningów kompetencji i umiejętności społecznych: „Bezpieczne dorastanie” oraz „Radzenie sobie w sytuacjach trudnych”. Wszyscy wychowankowie przystępując do projektu korzystali z indywidualnego doradztwa zawodowego. Ponadto Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy we współpracy z Fundacją Edukacji Europejskiej w Wałbrzychu zorganizowało seminarium pt. „Jak skutecznie wspierać wychowanków placówek?”, które odbyło się 15 września 2014 r. W ramach seminarium zaprezentowano model integracji społecznej i zawodowej podopiecznych opuszczających pieczę zastępczą. Omówiono kwestie związane

W 2014 r. pod opieką Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy pozostawało 57 usamodzielnianych wychowanków z rodzin zastępczych. Łączne wydatki z tego tytułu stanowiły kwotę 284.158,37 zł. Odnosząc się do pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, wydatki z tego tytułu w 2014 r. wyniosły 228.571,37 zł. Z tej formy wsparcia skorzystało 50 wychowanków rodzin zastępczych, 21 osób to wychowankowie, którym przyznano ww. pomoc w 2014 r. Pomoc pieniężną na usamodzielnienie uzyskało 11 podopiecznych na łączną kwotę 51.087,00 zł, z czego 7 osób zakończyło proces usamodzielnienia. Pozostałe 4 osoby nie skorzystały jeszcze ze wszystkich form pomocy pieniężnej przysługujących wychowankom rodzin zastępczych. Trzeci rodzaj pomocy to pomoc pieniężna na zagospodarowanie. W 2014 r. otrzymało ją 4 wychowanków w łącznej kwocie 4.500,00 zł. Środki finansowe zostały wykorzystane na zakup urządzeń domowych.

W 2014 r. pod opieką Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy pozostawało 52 pełnoletnich wychowanków, w tym 39 z placówek opiekuńczo - wychowawczych oraz 13 z placówek resocjalizacyjnych (MOS, MOW, ZP, SdN). W 2014 r. pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej wypłacono świadczenia w łącznej wysokości: 179.827,30 zł, w tym:

1. pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki w wysokości: 119.467,30 zł,
2. pomoc pieniężna na usamodzielnienie w wysokości: 52.740,00 zł,
3. pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej w wysokości: 7.620,00 zł.

Ponadto w ramach udzielania pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych wychowankowie mogą otrzymać z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie opinię dotyczącą swojej sytuacji, którą mogą przedstawić prezydentowi miasta bądź burmistrzowi, wójtowi w momencie podejmowania starań o przydział lokalu mieszkalnego z zasobów miasta bądź gminy.

Powiat Świdnicki w swoich zasobach posiada mieszkanie chronione przeznaczone dla usamodzielnionych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, którzy nie mają możliwości zamieszkania z rodziną naturalną, nie posiadają własnego mieszkania i wymagają wsparcia procesu usamodzielnienia w tym zakresie. Lokal mieści się w Świebodzicach przy Alejach Lipowych 1/13. Mieszkanie zabezpiecza miejsca dla 6 wychowanków. W okresie objętym kontrolą z tej formy pomocy skorzystało 6 osób, w tym 5 z instytucjonalnej i 1 z rodzinnej pieczy zastępczej. Wychowankowie ci zostali objęci opieką ze strony opiekuna mieszkania chronionego, którym jest pracownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy. Utrzymuje on stały kontakt z podopiecznymi poprzez systematyczne wizyty w mieszkaniu, podczas których wspiera

z pomocą finansową oraz lokalową dla podopiecznych. Fundacja zaprezentowała działalność hostelu funkcjonującego w ramach projektu „Młodzi Gniewni”, natomiast PCPR w Świdnicy przedstawiło formy wsparcia udzielane w ramach projektu „Droga do Aktywności” oraz zasady funkcjonowania mieszkania chronionego na terenie powiatu. W seminarium uczestniczyli przedstawiciele placówek opiekuńczo-wychowawczych z terenu powiatu świdnickiego, ośrodków pomocy społecznej, szkół, policji, sądu oraz organizacji pozarządowych. Spotkanie było okazją do wymiany doświadczeń pomiędzy przedstawicielami służb pomocowych oraz wzbogacenia wiedzy z zakresu wsparcia udzielanego pełnoletnim wychowankom.

Zakres usług Punktu Interwencji Kryzysowej obejmuje: interwencję kryzysową, wsparcie poradnictwo, pomoc psychologiczną, pomoc pedagogiczną, pomoc terapeutyczną oraz konsultacje prawne. Osoby usamodzielniane mogą na bieżąco korzystać z usług oferowanych przez Punkt. Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy na bieżąco udzielają pomocy w rozwiązywaniu zgłaszanych przez wychowanków problemów i wątpliwości, kierują ich również do innych instytucji, w przypadku takiej konieczności. Usamodzielniający się są informowani o prawach i obowiązkach wynikających z ustawy, o możliwościach ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej czy świadczenia rodzinne i alimentacyjne, w przypadku zaistnienia takiej potrzeby. Wielokrotnie zdarzały się sytuacje kiedy pracownicy pomagali przy wyborze szkoły, w załatwianiu formalności związanych z dalszą edukacją, pozostawali w kontakcie z opiekunami praktyk i wychowawcami, a także poszukiwali sponsorów do remontów pozyskanych mieszkań. Pełnoletni wychowankowie zapraszani są do udziału w różnego rodzaju przedsięwzięciach np. do projektów profilaktycznych realizowanych w ramach Punktu Interwencji Kryzysowej. W okresie objętym kontrolą Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zorganizowało dwa spotkania informacyjne dla wychowanków pieczy zastępczej. W spotkaniu uczestniczyli zarówno pełnoletni wychowankowie pozostający w pieczy zastępczej, jak również ci, którzy wkrótce osiągną pełnoletność. Podczas spotkań omawiane były szczegółowo uprawnienia jakie przysługują osobom usamodzielnianym, warunki jakie należy spełniać aby otrzymać należne świadczenia. Uczestnicy mieli możliwość zadawania pytań i aktywnego uczestniczenia w dyskusji.

Zgodnie z zapisami ustawy, Powiat Świdnicki udziela pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i na zagospodarowanie.

wychowanków w rozwiązywaniu różnych trudnych sytuacji, nadzoruje stan lokalu, udziela porad i wskazówek. Na przełomie roku, dwóch wychowanków przebywających w mieszkaniu chronionym otrzymało lokale: jedno z zasobów gminy Świebodzice, drugie z zasobów miasta Świdnica.

W ramach udzielania pomocy w uzyskaniu zatrudnienia wychowankowie otrzymują informację o zasadach rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy w Świdnicy, możliwości skorzystania z konsultacji z doradcą zawodowym, udziału w targach pracy organizowanych na terenie powiatu świdnickiego. Ponadto są zachęceni do aktywnego śledzenia ofert pracy poprzez portale internetowe.

Wychowankowie mają możliwość bieżącego pozyskania informacji zamieszczanych na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, dotyczących uprawnień z których mogą korzystać oraz realizowanych przez jednostkę przedsięwzięć. Na stronie zawarte są dane kontaktowe pracowników, dzięki czemu wychowankowie mają możliwość szybkiego odnalezienia osoby zajmującej się ich sprawami. Ponadto Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie posiada portal „Podaruj.swidnica.pl.” gdzie wychowankowie mogą obserwować jakie sprzęty można bezpłatnie pozyskać od darczyńców.

4. Realizacja przez powiat zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu wsparcia rodzin z dziećmi.

W okresie objętym kontrolą Powiat Świdnicki realizował i nadal realizuje projekt systemowy pod nazwą „Droga do aktywności” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, który m.in. skierowany jest do osób opuszczających rodziną lub instytucjonalną pieczę zastępczą, zakłady poprawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze oraz do młodzieży w wieku od 15 do 25 roku życia, pochodzącej ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Celem głównym projektu jest wsparcie w zakresie aktywnej integracji i pracy socjalnej wychowanków poprzez realizowane cele szczegółowe:

- rozwój form aktywnej integracji poprzez zawarcie kontraktów socjalnych, w których zastosowano instrumenty aktywnej integracji,
- nabycie i/lub podniesienie kwalifikacji zawodowych wychowanków oraz integracja osób wykluczonych społecznie.

Dotychczas w projekcie „Droga do Aktywności” wsparciem zostało objętych 154 wychowanków, w tym w 2014 r. – 18 osób i w 2015 r. - 12 osób.

W ramach realizowanych indywidualnych programów usamodzielnienia lub aneksów do nich w projekcie stosowano i finansowano zestaw instrumentów o charakterze aktywizacyjnym. Każdy z wychowanków został objęty co najmniej trzema instrumentami aktywnej integracji. Dla każdego wychowanka została zaplanowana „ścieżka reintegracji”, a dobór instrumentów był adekwatny do potrzeb i możliwości uczestnika projektu.

W projekcie realizowane były także działania o charakterze środowiskowym jako wsparcie inicjatyw integracyjnych obejmujących działania indywidualne i programy środowiskowe. W ramach tych działań organizowane były spotkania o charakterze integracyjnym, turystycznym i kulturalnym, i były nimi m.in.: warsztaty mydlarskie, nauka zdobienia pierników, integracyjne, wyjście do kina i na spektakl teatralny, spotkanie wigilijne.

W ramach wszystkich działań projektowych, uczestnikom zapewniony został m.in.: zwrot kosztów dojazdu na określoną formę wsparcia, materiały szkoleniowe, catering podczas zajęć, koszty wyżywienia i noclegów w przypadku wyjazdowych form wsparcia.

Działania projektowe skierowane bezpośrednio do uczestników projektu ukierunkowane były na pobudzanie ich aktywności zawodowej, społecznej i edukacyjnej. Docelowo mają prowadzić do zmian pod kątem cech społeczno – ekonomicznych, które pozostaną nie bez znaczenia dla uczestnika, jego rodziny, potencjalnego pracodawcy czy środowiska w którym funkcjonuje osoba wykluczona społecznie.

5. Zapewnienie przez powiat instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Na terenie powiatu świdnickiego funkcjonuje osiem placówek opiekuńczo-wychowawczych. Dla sześciu z nich centrum administracyjne stanowi Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Świdnicy i prowadzone są one przez Powiat Świdnicki. Dwie kolejne placówki prowadzi Fundacja Ziemi Świdnickiej SKSK, na zlecenie Powiatu Świdnickiego.

1. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza "Serbski Zaułek", ul. Serbska 78, 58-100 Świdnica – placówka socjalizacyjna, liczba miejsc - 14, liczba umieszczonych dzieci – 14.
2. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza "Serbski Kącik", ul. Serbska 27, 58-100 Świdnica - placówka socjalizacyjna, liczba miejsc - 9, liczba umieszczonych dzieci – 8 (9 skierowań).

3. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza "Kraszowicka Bajka", ul. Kraszowicka 15, 58-100 Świdnica – placówka socjalizacyjna, liczba miejsc - 14, liczba umieszczonych dzieci – 13 (14 skierowań).
4. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza "Trzeboszańskie Wzgórze", ul. Trzeboszańska 45, 58-100 Świdnica – placówka socjalizacyjna, liczba miejsc - 11, liczba umieszczonych dzieci – 10.
5. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza "Dzieciństwo Tołstoja", ul. Tołstoja 9, 58-100 Świdnica – placówka socjalizacyjna, liczba miejsc - 13, liczba umieszczonych dzieci – 12.
6. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza "Tęczowe Zakole", ul. Zakole 16, 58-100 Świdnica – placówka socjalizacyjna, liczba miejsc - 9, liczba umieszczonych dzieci – 9.
7. Całodobowa Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Chata SKSK”, ul. Wielecka 22, 58-100 Świdnica - placówka socjalizacyjna, liczba miejsc - 14, liczba umieszczonych dzieci – 14.
8. Całodobowa Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Chata SKSK”, ul. Sikorskiego 62a, 58-100 Świdnica - placówka socjalizacyjna, liczba miejsc - 14, liczba umieszczonych dzieci – 14.

Powiat Świdnicki nie prowadzi placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów.

W okresie objętym kontrolą w placówkach opiekuńczo-wychowawczych umieszczono 41 dzieci, w tym 14 w placówkach interwencyjnych poza terenem powiatu świdnickiego. W przypadku 27 dzieci przyjętych do instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu świdnickiego, dwoje dzieci zostało dowiezionych do placówki przez Policję, w wyniku podjętej interwencji przez pracownika socjalnego, o umieszczeniu pozostałych dzieci w placówce zdecydował sąd. W przypadku wszystkich dzieci wydano skierowanie do placówek opiekuńczo-wychowawczych. Dokonano analizy 5 losowo wybranych teczek wychowanków przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych: Doriany B., Agnieszki M., Patrycji M., Michała Sz., Mateusza Z.

Stwierdzono, iż dokumentacja wychowanków zgromadzona w segregatorach jest zgodna z wymogami wskazanymi w § 8 ust.1 pkt 1-5 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej. Kserokopie w/w dokumentów lub oryginały były przekazywane do docelowych placówek.

W przypadku braku wolnych miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu świdnickiego, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie poszukuje miejsca w placówkach poza jego terenem. W okresie objętym kontrolą powyższa sytuacja miała miejsce w stosunku do 14 dzieci. Zostały one umieszczone w placówkach interwencyjnych – w Pogotowiu Opiekuńczym w Legnicy (8) oraz w Wielofunkcyjnej Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Wiosna” w Krzydlinie Małej (6).

Zgodnie z art. 191 ust. 8 ustawy pobyt ww. dzieci w pieczy zastępczej na terenie innego powiatu nie wymagał zawierania porozumienia, a finansowanie ich pobytu w pieczy zastępczej następowało na podstawie art. 191 ust. 12 i ust. 13 ww. ustawy.

Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że zgodnie z art. 135 ustawy przedstawiciel ORPZ uczestniczy w posiedzeniach zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka.

Zgodnie z art. 193 ust. 1 pkt 2, art. 194 ust. 1 i ust. 3 ustawy oraz na podstawie Uchwały Rady Powiatu w Świdnicy Nr XIV/115/2012 z dnia 29 lutego 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków umorzenia, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej oraz kolejnych Uchwał zmieniających powyższą: Nr XVI/130/2012 z dnia 25 kwietnia 2012 r., Nr XXIII/207/2012 z 19 grudnia 2012 r., Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy z upoważnienia Starosty Świdnickiego wydaje decyzje administracyjne dotyczące odpłatności za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo wychowawczych na terenie powiatu świdnickiego.

Czynności kontrolne dotyczyły także ustalenia faktu, czy Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy dochodził na rzecz dziecka świadczeń alimentacyjnych (art. 38 ust. 2 ustawy). Ustalono, iż Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy w okresie od 1 kwietnia 2014 r. do 22 kwietnia 2015 r. złożył w Sądzie Rejonowym w Świdnicy III Wydział Rodzinny i Nieletnich, 38 pozwów alimentacyjnych na rzecz dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz 38 pozwów na rzecz dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej. Łącznie w 47 przypadkach Sąd orzekł alimenty na rzecz małoletnich dzieci.

6. Zapewnienie przez powiat rodzinnej pieczy zastępczej.

Według stanu na dzień 1 kwietnia 2015 r. w powiecie funkcjonowały:

- 42 rodziny zastępcze niezawodowe, żadna z nich nie miała pod opieką więcej niż 3 dzieci.

W rodzinach tych przebywało 43 dzieci i 12 osób, które osiągnęły pełnoletniość.

- 11 rodzin zastępczych zawodowych, w tym:
  - 3 rodziny sprawują opiekę nad więcej niż 3 dzieci (w dwóch przypadkach są to rodziny pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, które pod swoją opiekę przyjęły po dwa rodzeństwa, w trzecim przypadku jest to rodzina zawodowa, która sprawuje opiekę dla dwójki pojedynczych dzieci i dwójki rodzeństwa); w tym:
    - 1 rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna, która nie pozostaje pod opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej,
    - 6 rodzin pełni funkcję pogotowia rodzinnego, żadna z nich nie pozostaje pod opieką koordynatora.
- 115 rodzin zastępczych spokrewnionych, w tym 30 objętych opieką koordynatora.
W rodzinach tych umieszczonych pozostaje 114 dzieci i 31 osób pełnoletnich.
Żadna z tych rodzin nie łączyła funkcji z innym rodzajem rodziny zastępczej.
- 6 rodzinnych domów dziecka, w żadnym z nich nie przebywa więcej niż 8 dzieci, żaden nie pozostaje pod opieką koordynatora.

W rodzinnej pieczy zastępczej na dzień 1 kwietnia 2015 roku przebywało 49 osób, które osiągnęły pełnoletniość, w tym 44 pozostawały w rodzinach zastępczych, a 5 w rodzinnych domach dziecka.

W rodzinach zastępczych na dzień 1 kwietnia 2015 r. przebywało łącznie 211 dzieci. W okresie objętym kontrolą 12 dzieci zostało zgłoszonych do Ośrodka Adopcyjnego we Wrocławiu.

W toku kontroli ustalono, że ORPZ do grudnia 2014 r. zatrudniał 6 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, którzy pod swoją opieką mieli do 30 rodzin. Osoby te były zatrudnione na podstawie umowy zlecenia, a zostały wyłonione w drodze przetargu nieograniczonego. Obecnie tj. od 2 marca 2015 r. zatrudnionych jest 2 koordynatorów, którzy pod opieką mają po 15 rodzin. Pozostałe rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka objęte są opieką Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej. W styczniu i lutym 2015 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie ogłosiło konkurs na dwa stanowiska pracy - specjalisty pracy z rodziną - w pełnym wymiarze czasu pracy.

Zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 7 ustawy koordynatorzy raz do roku przedstawiają Organizatorowi Rodzinnej Pieczy Zastępczej sprawozdanie dotyczące efektów pracy. Podczas kontroli przedstawiono sprawozdania za okres od stycznia do grudnia 2014 r. Ponadto koordynatorzy prowadzą comiesięczne „Karty czynności koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej”. Rodziny zastępcze zawodowe i rodzinne domy dziecka mają obowiązek za każdy miesiąc przedkładać „sprawozdanie z funkcjonowania dziecka”.

W trakcie kontroli dokonano analizy dokumentacji dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych. Wybrano losowo cztery segregatory dotyczące rodzin: Bożeny i Zdzisława G. (4 dzieci), Doroty i Witolda L.(5 dzieci), Anny Ł.(1 dziecko).

Analiza dokumentacji wykazała, iż organizator rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z art. 128 i 129 ustawy dokonywał oceny sytuacji dziecka. W posiedzeniach brały udział osoby wskazane w art. 130 ust.1 ustawy tj. rodzina zastępcza, pedagog, psycholog, właściwy asystent (jeżeli taki został przydzielony), przedstawiciel ośrodka adopcyjnego, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej. Ocena przeprowadzana była nie rzadziej niż co 6 miesięcy, w przypadku dzieci poniżej 3 roku życia – co 3 miesiące.

Organizator co pół roku dokonywał oceny całokształtu sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej i wraz z opinią dotyczącą zasadności dalszego pobytu dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej przekazywał do właściwego sądu (zbiorcze potwierdzenia przekazania).

Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 16 ustawy organizator rodzinnej pieczy zastępczej zgłasza do ośrodka adopcyjnego dzieci z uregulowaną sytuacją prawną w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających. Ustalono, że w roku 2014 do Ośrodka Adopcyjnego Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej we Wrocławiu zgłoszono 14 wychowanków rodzin zastępczych z uregulowaną sytuacją prawną, w 2015 r. – 2 dzieci.

Zgodnie z art. 38b ustawy, zarząd powiatu sprawuje kontrolę nad organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo – wychowawczymi. Mając na uwadze powyższe do przeprowadzania kontroli zarząd powiatu powinien upoważnić członka zarządu powiatu, pracownika urzędu albo kierownika jednostki organizacyjnej powiatu (art. 38b ust. 2 ustawy). Zarząd Powiatu w Świdnicy zlecił nadzór nad rodzinną i instytucjonalną pieczą następczą następującym osobom:

- 1) Panu Zbigniewowi Okramusowi - dyrektorowi Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Świdnicy, którego upoważnił do sprawowania kontroli nad

organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej i placówkami opiekuńczo- wychowawczymi -
Uchwała Zarządu Powiatu nr 760/2014 z dnia 13 listopada 2014 r..

- 2) Pani Beacie Galewskiej - dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy,
której udzielono upoważnienie do sprawowania kontroli nad rodzinami zastępczymi oraz
prowadzącymi rodzinne domy dziecka - Uchwała Zarządu Powiatu nr 763/2014 z dnia 13
listopada 2014 r.

**W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej nie wydaje się zaleceń
pokontrolnych.**

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Dorota Gęstwińska
Z-CA DYREKTORA
Wydział Polityki Społecznej

.....
(podpis kierownika jednostki kontrolującej)

KIEROWNIK WYDZIAŁU

Ewa Oleniaca

